

Olga Konatowska-Ciszek
Jadwiga Wojtczak

Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej
Politechnika Wrocławska
Wrocław, Polska

Zasoby elektroniczne Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej: charakterystyka i promocja

Wstęp

Głównym zadaniem biblioteki akademickiej jest zapewnienie dostępu do zasobów informacyjnych i usług wspierających pracę dydaktyczną i naukową. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom użytkowników, biblioteki od blisko 50 lat rozszerzają ofertę zasobów elektronicznych, które są coraz bardziej wykorzystywane. Jako pierwsze, w latach 70. XX wieku, pojawiły się w bibliotekach bazy danych. Już od ponad dwudziestu lat wydawane są w formie elektronicznej, a ich liczba ciągle wzrasta. Książki elektroniczne od połowy pierwszej dekady XXI wieku zdobywają coraz więcej zwolenników, nie tylko na polu naukowym.

Obecnie duże znaczenie ma zarówno poszukiwany dokument, jak i możliwość niemalże natychmiastowego dotarcia do niego. Oczekiwania użytkowników z jednej strony, liczne innowacje w technologii komputerowej z drugiej – powodują, że udostępnianie informacji w formie elektronicznej zmienia się bardzo szybko. Korzystanie z najnowszej literatury staje się priorytetem, niezależnie od tego w jakiej formie oraz na jakim nośniku jest ona zapisana. Zorganizowane do niej optymalnego dostępu z wykorzystaniem nowoczesnych technologii jest ważnym wyzwaniem dla każdej biblioteki.

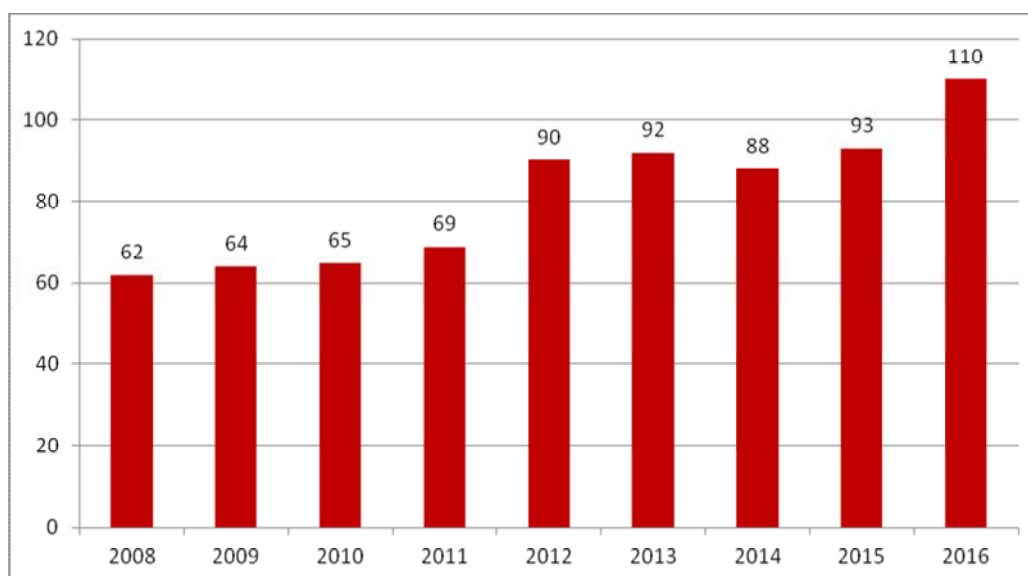
Zasoby elektroniczne

Zasoby elektroniczne dostępne w bibliotekach najczęściej dzielone są na trzy grupy. W zależności od typu udostępnianych materiałów, wyróżnia się bazy danych – zbiory różnorodnych rekordów, najczęściej opisów bibliograficznych publikacji wraz z abstraktami; serwisy e-czasopism, czyli platformy oferujące dostęp do zawartości czasopism elektronicznych, niekoniecznie pełnotekstowo oraz serwisy e-książek, w których użytkownik może znaleźć i skorzystać z interesującej go pozycji książkowej.

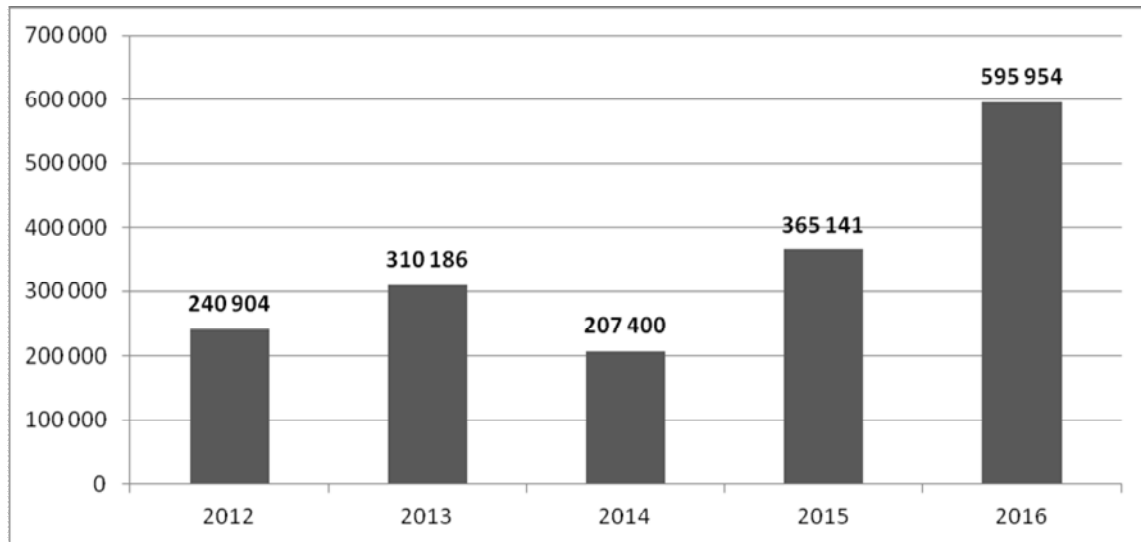
Coraz częściej, w wyniku działań wydawców czy dystrybutorów granice między typami zasobów elektronicznych rozmywają się i trudno jednoznacznie przypisać zasób tylko do jednego typu.

Bazy danych. Biblioteka Politechniki Wrocławskiej jako jedna z pierwszych w kraju stworzyła w oparciu o bazy danych na taśmach magnetycznych system selektywnej dystrybucji informacji (SDI) w oparciu o bazy danych na taśmach magnetycznych, będący źródłem informacji o światowej literaturze naukowo-technicznej. Pierwsze wyszukiwania miały miejsce już w 1974 roku. Kolejnym etapem w rozwoju była zmiana nośnika najpierw na dyskietkę, a później na CD-ROM. Prostsza obsługa, niewymagająca zaangażowania wykwalifikowanych pracowników, niewielkie rozmiary, a przede wszystkim możliwość odczytu za pomocą komputera osobistego, spowodowały masowe wykorzystanie tego nośnika także do zapisu danych. Z obecnego punktu widzenia był to jednak okres przejściowy, przed przełomowym momentem kiedy serwisy wydawców stały się dostępne przez Internet.

Na wykresie 1 przedstawiono wzrost liczby baz danych oferowanych użytkownikom Biblioteki Politechniki Wrocławskiej w latach 2008-2016. Wykres 2 obrazuje tendencję wzrostową liczby sesji wyszukiwawczych realizowanych przez studentów i pracowników Politechniki Wrocławskiej. Warto zaznaczyć, że w ramach jednej sesji wyszukiwawczej użytkownik może skierować do bazy wiele zapytań. O ile wzrost liczby oferowanych baz danych jest jednostajny, o tyle liczba sesji w roku 2016 to ponad 160 % zanotowanych w statystykach za rok 2015. Spadek w roku 2014 wynika ze zmiany sposobu liczenia danych.

Wykres 1. Bazy danych abonowane przez PWr w latach 2008-2016

Wykres 2. Wykorzystanie baz danych w latach 2012-2016 (sesje wyszukiwawcze)

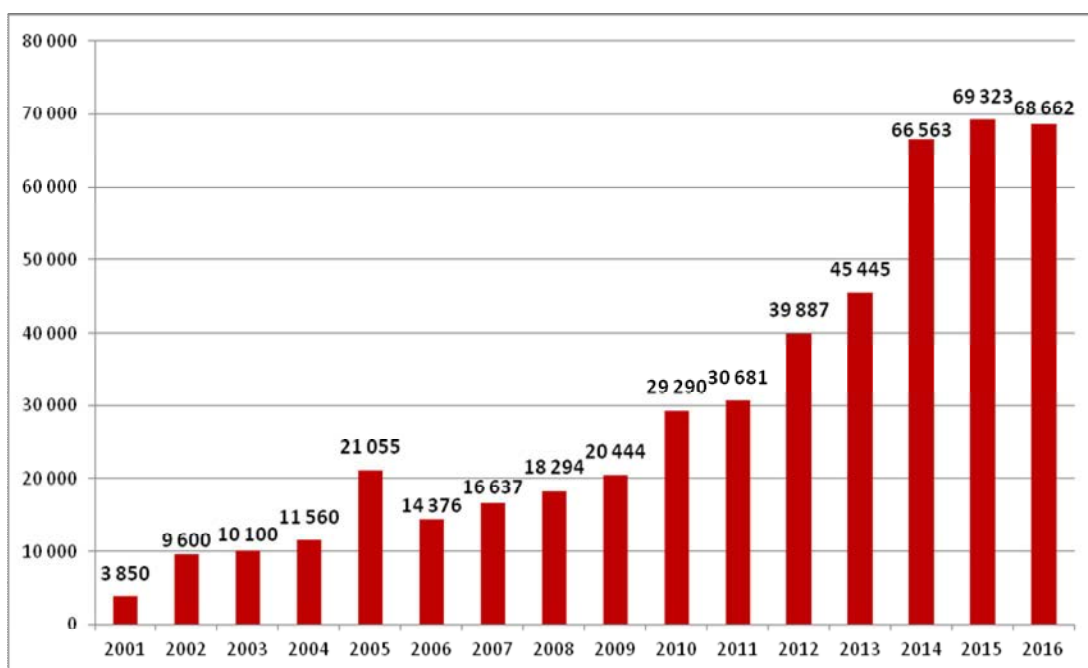
Czasopisma elektroniczne. Udostępnianie czasopism elektronicznych przez Bibliotekę Politechniki Wrocławskiej ma długą historię. Pierwsze wzmianki na ten temat pojawiają się w sprawozdaniach z drugiej połowy lat 90. XX w. Biblioteka rozpoczęła wtedy wdrażanie dostępu do czasopism elektronicznych w serwisach komercyjnych lub bezpłatnych¹ poprzez sieć komputerową. W 2000 roku była to już na tyle znacząca działalność, że na stronie internetowej udostępniono nową zakładkę *Czasopisma elektroniczne*². W kolejnych latach dostęp do czasopism elektronicznych systematycznie się rozwijał. Korzystali z nich bezpłatnie pracownicy i studenci Politechniki Wrocławskiej oraz, na specjalnych zasadach, inne zainteresowane osoby. Serwis *Czasopisma elektroniczne* umożliwiał dotarcie do pełnych tekstów czasopism, streszczeń artykułów oraz spisów treści wybranych tytułów. Uruchomienie tego typu usług miało duże znaczenie ze względu na zmniejszającą się prenumeratę czasopism drukowanych. W tamtym okresie najpopularniejszy serwis SWETSNET umożliwiał dostęp do bazy zawierającej ok. 16 tys. spisów treści z czasopism naukowych oraz abstraktów i pełnych tekstów artykułów z 440 czasopism. Część czasopism Biblioteka posiadała jednocześnie w wersji papierowej.

¹ *Działalność systemu biblioteczno-informacyjnego w roku akademickim 1999/2000*. Raporty BG i OINT PW.

² *Kronika Biblioteki Politechniki Wrocławskiej 1996–2005*. [Materiały niepublikowane], s. 83.

Czytelnicy szybko docenili zalety korzystania z nowej formy dostępu do czasopism, co potwierdził licznik odwiedzin serwisu *Czasopisma elektroniczne* na witrynie Biblioteki Głównej, który w 2003 roku odnotował 100 000 użytkownika³. Biblioteka sukcesywnie poszerzała elektroniczne zasoby czasopism organizując dostęp m.in. w ramach konsorcjów, takich jak między innymi John Wiley & Sons Ltd., Ebsco, ProQuest czy Springer.

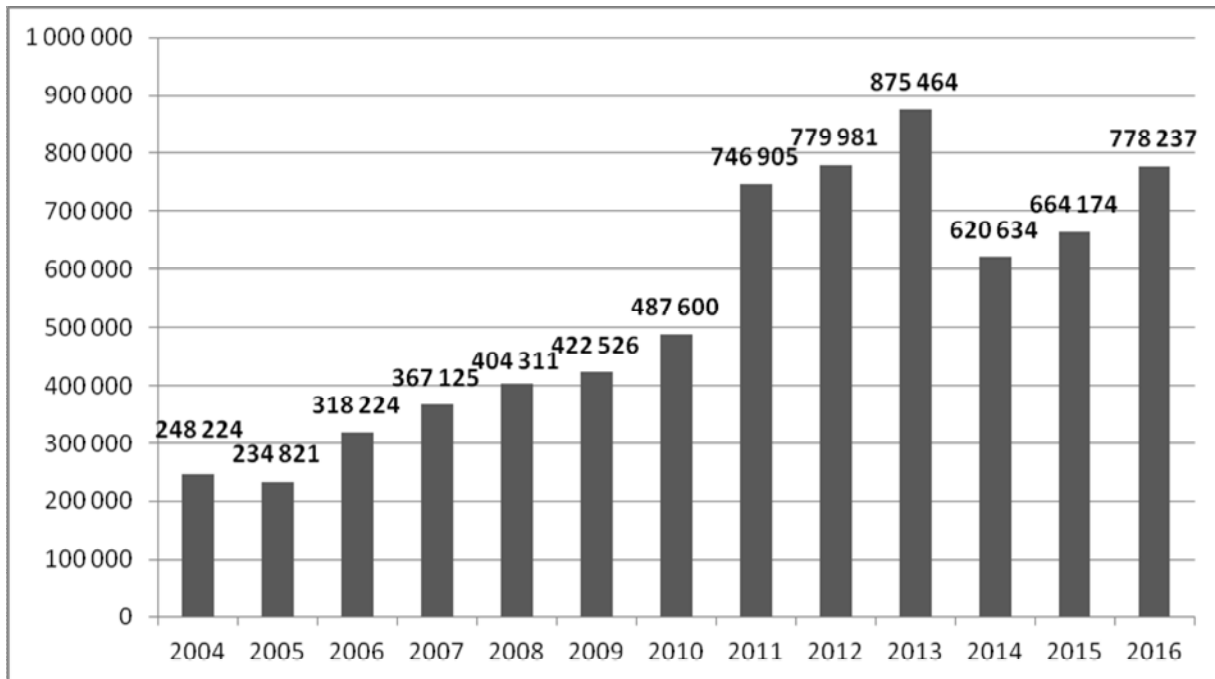
Z każdym rokiem kolekcja e-czasopism, podobnie jak jej wykorzystanie, systematycznie rosło. Przebieg tego zjawiska obrazują wykresy 3 i 4. Gwałtowny wzrost wykorzystania e-czasopism w 2010 roku spowodowany był m.in. uzyskaniem przez użytkowników prawa do korzystania z serwisów e-czasopism w ramach licencji krajowej, w serwisie Wirtualna Biblioteki Nauki, finansowanym w całości przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W następnych latach w ramach licencji krajowej oferowane były kolejne źródła: «Nature» i «Science» oraz wydawnictwa Wiley-Blackwell i baza Scopus, które przed zakupem licencji krajowej prenumerowane były przez Bibliotekę PWr.

Wykres 3. Liczba pełnotekstowych czasopism elektronicznych w latach 2001-2016⁴

³Kronika Biblioteki Politechniki Wrocławskiej 1996–2005. [Materiały niepublikowane], s. 153.

⁴ Sprawozdanie Sekcji Organizacji Dostępu do Zasobów Elektronicznych za 2016 rok. [Materiały niepublikowane], s. 6.

Wykres 4. Wykorzystanie serwisów czasopism elektronicznych w latach 2004-2016
(liczba pobrań pełnych tekstów)

Książki elektroniczne. Książki elektroniczne pojawiły się w ofercie bibliotek nieco później. Biblioteka PWr uruchomiła w kwietniu 2004 roku⁵ nowy serwis, w którym początkowo prezentowała cyfrowe zasoby w postaci listy tytułów książek zdigitalizowanych w lokalnej pracowni biblioteki cyfrowej. W następnym roku, po przeprowadzeniu testów, wykupiono subskrypcję pełnotekstowej bazy Safari (firmy Proquest) zawierającej ponad 3000 tytułów elektronicznych wersji książek drukowanych z zakresu informatyki⁶. W kolejnych latach studenci i pracownicy Politechniki Wrocławskiej mieli okazję testować nowe bazy (m.in. Konvel, MyiLibrary), co zazwyczaj skutkowało zakupem licencji i wzbogaceniem kolekcji książek. Od roku 2008 włączony został dostęp do pierwszego polskiego serwisu książek elektronicznych dla bibliotek korpo.ibuk.pl⁷. Subskrypcja umożliwiła dostęp do pełnych tekstów ponad 300 książek z takich dziedzin jak: nauki ekonomiczne, matematyczno-przyrodnicze i informatyka. Serwis od początku cieszył się dużym powodzeniem wśród studentów.

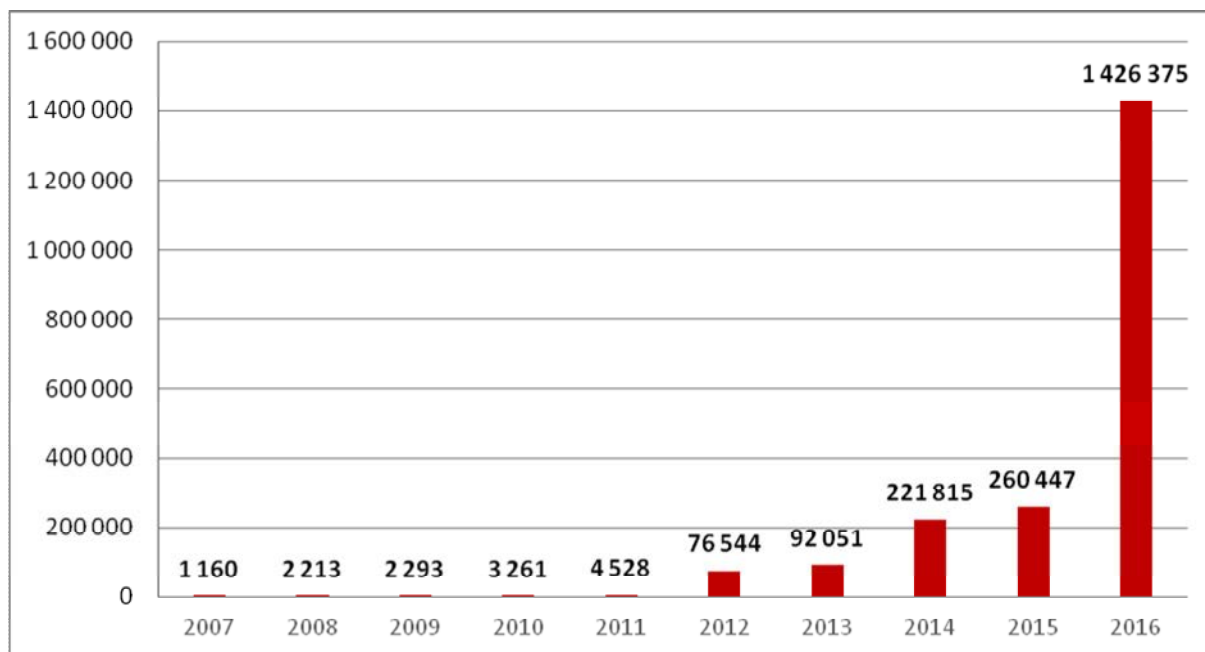
⁵ Kronika Biblioteki Politechniki Wrocławskiej 1996–2005. [Materiały niepublikowane], s. 162.

⁶ Tamże, s. 180.

⁷ Kronika Biblioteki Politechniki Wrocławskiej, rok 2010. [Materiały niepublikowane], s. 127.

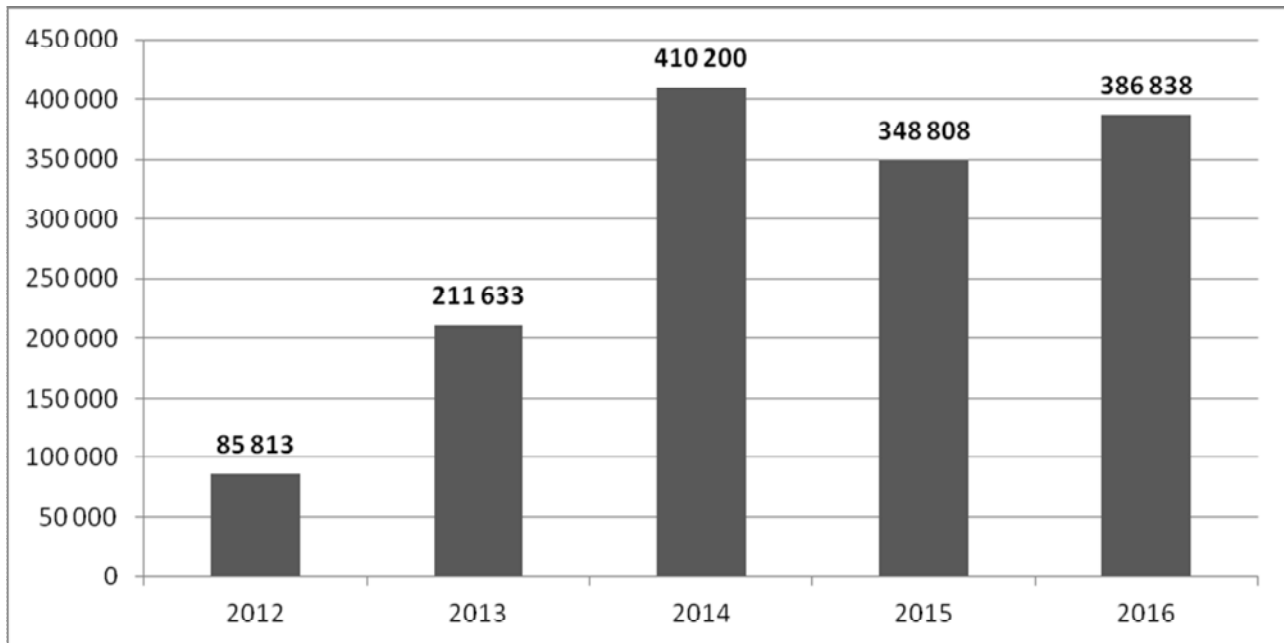
Podobnie jak w przypadku serwisów e-czasopism, tak i dla poszerzenia oferty książek elektronicznych, przełomowy okazał się rok 2010. Wtedy to Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach ogólnokrajowej licencji sfinansowało dostęp, poprzez serwis SpringerLink, do pełnej kolekcji 3000 książek elektronicznych wydanych przez Springer'a w roku 2005 oraz do 27 serii wydawniczych tego wydawcy. Warto także odnotować jeszcze jeden istotny fakt. W czerwcu 2011 roku uruchomiono test do książek elektronicznych EBL Ebook Library, pierwszego serwisu z opcją wypożyczeń. Czytelnicy mieli możliwość korzystania z publikacji przez 5 minut, po czym sesja automatycznie była blokowana. Testowy dostęp cieszył się dużym zainteresowaniem – wypożyczono blisko 50 a przeglądano 278 tytułów książek⁸.

Szczegółowe dane dotyczące liczby dostępnych tytułów książek elektronicznych oraz liczby wykorzystanych publikacji przedstawione zostały na wykresach 5 i 6. Ogromny skok liczbowy w 2016 roku wynikał z zakupu kolekcji ProQuest Dissertations & Theses Global: the Sciences and Engineering Collection umożliwiającej dostęp do ok. 1 280 000 dysertacji posiadających własne numery ISBN. Co ciekawe, aż do 2016 roku, kiedy to nastąpił gwałtowny wzrost liczby e-książek, liczba pobrań pełnych tekstów rozdziałów znacznie przekraczała liczbę tytułów.

Wykres 5. Książki elektroniczne dostępne poprzez stronę domową Centrum Wiedzy w latach 2007-2016

⁸ Kronika Biblioteki Politechniki Wrocławskiej, rok 2011. [Materiały niepublikowane], s. 151.

Wykres 6. Wykorzystanie książek elektronicznych w latach 2012-2016
(liczba pobrań pełnych tekstów rozdziałów)

Organizacja dostępu do elektronicznych zasobów

Równie istotne, jak atrakcyjność i różnorodność posiadanych zasobów elektronicznych, jest zapewnienie użytkownikom wygodnego dostępu do nich, co jest jednym z najważniejszych celów każdej biblioteki.

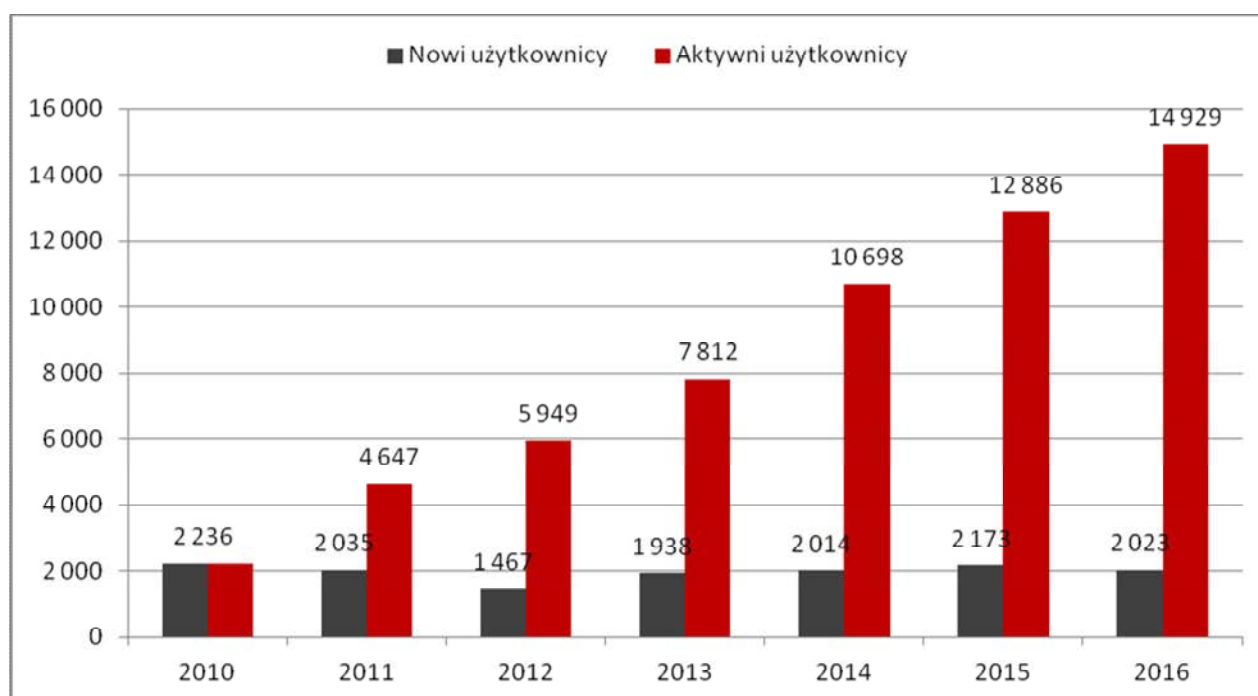
Studenci i pracownicy PWr mogą korzystać z licencjonowanych źródeł elektronicznych dostępnych w sieci komputerowej Politechniki Wrocławskiej, obejmującej wszystkie budynki kampusu.

Ciekawym uzupełnieniem oferty informacyjnej są również rekomendowane przez Bibliotekę rozproszone zasoby nielicencjonowane, znajdujące się w domenie publicznej oraz wydawane w modelu Open Access. Wychodząc naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom czytelników wprowadzono w 2004 roku możliwość korzystania z zasobów również spoza sieci PWr, poprzez serwer zewnętrzny.

Proxy. W 2004 roku wdrożono komercyjny system OneLog firmy ITS Supply, umożliwiający uprawnionym użytkownikom dostęp do baz danych i czasopism spoza kampusu PWr. Sześć lat później, po przeprowadzeniu testów, Biblioteka rozpoczęła eksploatację własnego systemu zdalnego udostępniania zasobów – serwera Proxy. Zdalny dostęp pozwala na korzystanie z elektronicznych zasobów informacyjnych studentom,

doktorantom i pracownikiem PWr, ale także studentom zagranicznym realizującym praktyki lub tylko część studiów na PWr. Wszyscy zobowiązani są do wypełnienia specjalnej deklaracji oraz posiadania aktywnego konta bibliotecznego.

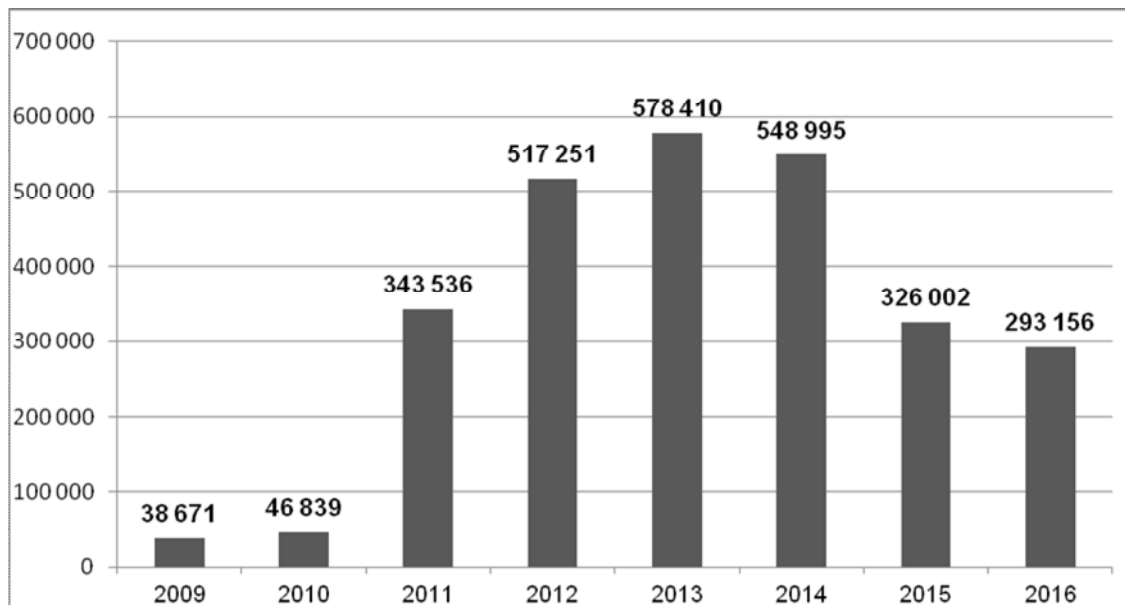
Poprzez serwer Proxy użytkownicy mają możliwość dostępu do czasopism i książek elektronicznych oraz baz danych z komputerów domowych lub z innego dowolnie wybranego miejsca. Wykres 7 prezentuje liczbę użytkowników zainteresowanych korzystaniem zdalnie z zasobów elektronicznych PWr, od początku wdrożenia tego narzędzia. Utrzymująca się na podobnym poziomie liczba nowych, rejestrowanych każdego roku użytkowników jest ściśle związana z liczbą studentów rozpoczynających każdego roku studia na PWr.

Wykres 7. Użytkownicy korzystający z Proxy w latach 2010-2016

Korzystanie z zasobów poprzez system zdalnego dostępu cieszy się dużym zainteresowaniem, co potwierdzają dane zamieszczone na wykresie 8. Zanotowany w 2015 roku spadek spowodowany jest najprawdopodobniej otwarciem nowego budynku Centrum – Biblioteku. Użytkownicy mają w nim do dyspozycji prawie 400 terminali komputerowych podłączonych do sieci PWr, na których mogą korzystać z pełnej oferty zasobów elektronicznych, w dogodnych dla siebie godzinach.

Wykres 8. Wykorzystanie zasobów (baz danych, czasopism i książek elektronicznych) poprzez system zdalnego udostępniania w latach 2009-2016

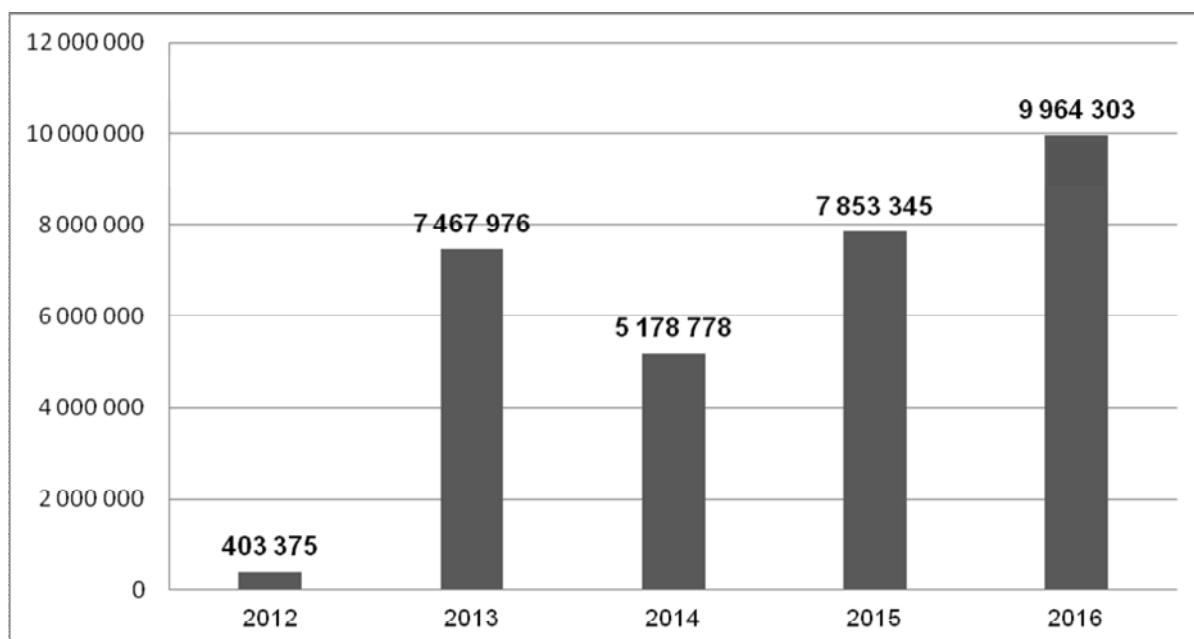
Usprawnienia dostępu do zasobów elektronicznych. Biblioteki akademickie zaspokajają potrzeby swoich użytkowników w zakresie optymalizacji dostępu do zasobów dzięki nowoczesnym technologiom informacyjnym, zintegrowanym systemom bibliotecznym, multiwyszukiwarkom, a także nowoczesnym serwisom informacyjnym na stronach domowych oraz narzędziom do zarządzania e-źródłami.

Strona WWW Biblioteki. Najszybszą i najprostszą formą dostępu do pełnej oferty zasobów elektronicznych jest witryna internetowa Bibliotek PWr (biblioteka.pwr.edu.pl). Na stronie głównej, w górnym menu została wydzielona specjalna zakładka *e-Zasoby*, gdzie poza informacjami o posiadanych zasobach, zamieszczono także komunikaty o dostęпах testowych, szkoleniach, czy Otwartych Zasobach Edukacyjnych PWr.

Zbiory elektroniczne zostały podzielone na trzy grupy: Bazy danych, e-Czasopisma i e-Książki. Każdą z grup można przeszukiwać niezależnie lub równocześnie prowadzić wyszukiwania w wielu typach zasobów. Użytkownicy mogą je wyszukiwać według sposobu dostępu (lokalny, otwarty, z sieci PWr i poprzez Proxy), dziedziny (wyodrębniono 46 dziedzin). Mogą też wybrać konkretny serwis z listy lub samodzielnie wpisać poszukiwaną nazwę serwisu. Każde ze źródeł opisane jest według następującego schematu: dziedzina, pełna nazwa, link do źródła, typ dostępu, krótki opis na temat zawartości, zasięg chronologiczny udostępnianych materiałów oraz inne ważne informacje z punktu widzenia użytkownika. Na końcu zamieszony jest adres e-

mailowy do pracowników CWINT mogących podać więcej szczegółów lub pomóc w rozwiązaniu ewentualnych problemów.

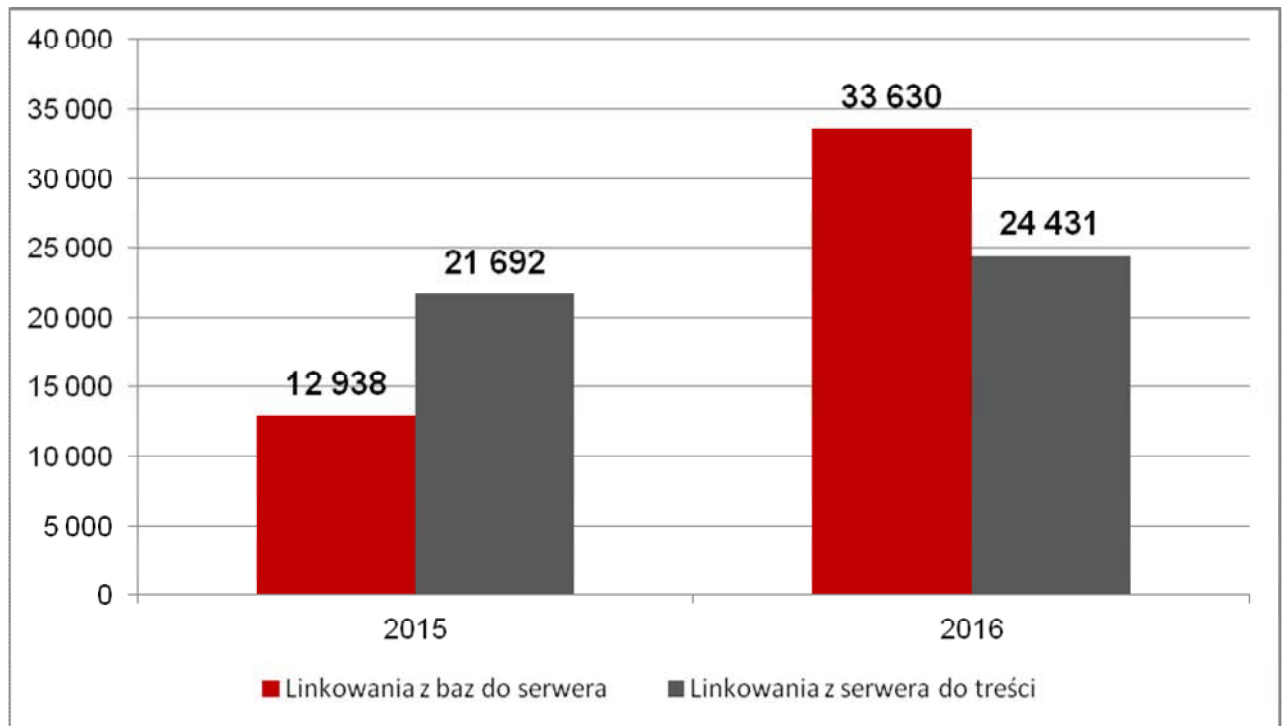
Multiwyszukiwarka. We wrześniu 2012 roku na stronie domowej Bibliotek PWr zostało zainstalowane okienko wyszukiwawcze multiwyszukiwarki EBSCO Discovery Service – EDS, które umożliwiło jednoczesne wyszukiwanie informacji we wszystkich zasobach elektronicznych, bezpośrednio ze strony głównej biblioteki. Uruchomienie multiwyszukiwarki znacznie zwiększyło widoczność oraz dostępność zasobów, wpłynęło także na szersze wykorzystanie samego narzędzia, jak i subskrybowanych przez bibliotekę e-źródeł. Z początkiem 2017 roku nastąpiły zmiany dotyczące katalogu bibliotecznego – wprowadzono nowy system indeksujący, a dotychczas wykorzystywane narzędzie EDS zastąpiła wyszukiwarka Primo. Pozwala ona na znalezienie i uzyskanie dostępu do materiałów bibliecznych, drukowanych, elektronicznych i cyfrowych niezależnie od ich formatu i lokalizacji oraz umożliwia jednoczesne przeszukiwanie wielu źródeł, takich jak katalogi biblieczne, zbiory Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej, bazy danych oraz serwisy z książkami i czasopismami elektronicznymi. Wykres 9 ilustruje wykorzystanie multiwyszukiwarki EDS przez użytkowników Bibliotek Politechniki Wrocławskiej. Liczba wykonanych zapytań rośnie bardzo szybko i tylko w 2016 roku zbliżyła się do 10 milionów, co jest imponującym wynikiem zważywszy na fakt, że liczbę studentów i pracowników PWr szacuje się na niespełna 40 tysięcy.

Wykres 9. Wykorzystanie multiwyszukiwarki EDS w latach 2012-2016 (liczba wyszukiwań)

Lista publikacji elektronicznych. Innym narzędziem poprawiającym standard korzystania z elektronicznych źródeł informacji jest *Lista e-Źródła A-Z* (wcześniej *Lista A-Z czasopism elektronicznych*). Narzędzie zastosowano w Bibliotece na stronie internetowej Biblioteki PWr w roku 2009. Ułatwia ono przeglądanie i wyszukiwanie e-czasopism i e-książek dostępnych w różnych serwisach kupowanych przez Bibliotekę PWr. Dzięki liście użytkownicy mogą szybko odnaleźć interesujący tytuł, sprawdzić podstawowe dane na temat publikacji (zasięg czasowy danego tytułu, sposoby dostępu), a także bezpośrednio dotrzeć do zawartości. Wyszukiwania można prowadzić poprzez rozwinięcie alfabetycznej listy, wyświetlenie tytułów przypisanych do konkretnej kategorii i węższych podkategorii lub wykorzystanie zakładki *lokalizuj*, która pozwala znaleźć czasopismo lub książkę po wpisaniu tytułu, ISSN/ISBN, dostawcy lub kategorii. Zmiany w oprogramowaniu oraz stosunkowo krótki czas korzystania z narzędzia sprawiają, że uzyskane dane statystyczne dotyczące liczby sesji, wyszukiwań czy odwołań do źródła są nieporównywalne.

Narzędzie linkujące. Od kilku lat wyszukiwanie informacji w wybranych bazach wspomagają narzędzia linkujące. W Bibliotece PWr jako pierwszy zaimplementowany został *LinkSolver*, który w późniejszym czasie zastąpiły kolejno *LinkSource*® oraz *Full Text Finder*®. Obecnie wykorzystywany jest *SFX*. Ogólna zasada działania tych systemów jest podobna. Integrują one bazy bibliograficzno-abstraktowe z pełnotekstowymi kolekcjami, do korzystania z których uprawniona jest Uczelnia. W przypadku braku pełnego tekstu poszukiwanego artykułu, narzędzie kieruje użytkownika do katalogu bibliotecznego, wyszukiwarki internetowej lub wypożyczalni międzybibliotecznej w celu zlokalizowania i sprowadzenia wersji drukowanej. Ze względu na różne sposoby zliczania danych w każdym z systemów informacje dotyczące linkowania z bazy do serwera oraz z serwera do treści podane na wykresie 10 dotyczą jedynie statystyk zarejestrowanych w latach 2015-2016. Jak można z łatwością zauważyć, obie wartości rosną, przy czym linkowanie z baz do serwera w ciągu roku wzrosło aż o 160 %.

Wykres 10. Wykorzystanie narzędzia linkującego 2015-2016

Promocja

Starania bibliotekarzy o zapewnienie użytkownikom szerokiego i komfortowego dostępu do źródeł elektronicznych odpowiadających profilowi kształcenia na Politechnice zyskują sens dopiero w momencie, kiedy są one odpowiednio eksploatowane. W celu zwiększenia świadomości użytkowników na temat posiadanych zasobów oraz narzędzi informatycznych, podejmowany jest szereg działań promocyjnych. Do szczególnie skutecznych należy zaliczyć otwarte spotkania z przedstawicielami wydawców baz danych i serwisów e-książek i e-czasopism. Informacja o każdym takim seminarium pojawia się na stronie WWW biblioteki w zakładce *Aktualności* oraz rozsyłana jest pocztą elektroniczną do wszystkich użytkowników Elektronicznego Biuletynu Informacyjnego Politechniki (eBIP).

Testowanie baz i serwisów. Niemal każdą decyzję o subskrypcji baz danych i serwisów oferujących książki i czasopisma elektroniczne poprzedza testowanie planowanego zasobu. Informacja o tym, jaki serwis jest lub będzie testowany pojawia się zarówno w aktualnościach zamieszczanych na stronie głównej biblioteki jak i w menu *e-Zasoby* zakładka *Dostępny testowe*. Korzystając z tej zakładki użytkownik zostaje przekierowany do listy wszystkich testów. Nawigację ułatwia umieszczona na górze strony wyszukiwarka pozwalająca zawęzić wyniki do konkretnego serwisu, interesującej dziedziny czy statusu testu (trwa lub zakończony). Zawartość informacji

o dostępach testowych jest zbliżona wyglądem i zawartością do opisów już posiadanych serwisów i obejmuje następujące elementy: zakres tematyczny, nazwa, okres testowania, status testu, szczegółowy opis oraz e-mail do osoby odpowiedzialnej za przeprowadzany test. Od 2009 roku do chwili obecnej (maj 2017) przeprowadzono ok. 100 testów baz danych, e-książek i e-czasopism. W samym tylko maju tego roku testowanych jest jednocześnie aż 5 różnych serwisów⁹.

Szkolenia. Jedną z najefektywniejszych form promocji e-zasobów są szkolenia. Prowadzone przede wszystkim przez pracowników Działu Informacji Naukowej i Zasobów Elektronicznych obejmują różne formy i są adresowane do wielu grup odbiorców. Krótkie szkolenia biblioteczne przeprowadzane w ramach dni wstępnych skierowane są do studentów rozpoczynających I lub II stopień studiów na Politechnice Wrocławskiej. Uczestnicy szkolenia otrzymują szereg przydatnych informacji dotyczących funkcjonowania i oferty biblioteki PWr. Część szkolenia poświęcona jest zasobom elektronicznym – ich organizacji, sposobom dostępu i możliwości korzystania z nich.

Od 2016 roku promowane są szkolenia specjalistyczne. Dużym zainteresowaniem cieszy się seminarium przeznaczone głównie dla piszących prace magisterskie i inżynierskie studentów *Wykorzystanie elektronicznych źródeł informacji (baz danych, serwisów e-książek i e-czasopism) w procesie przygotowywania prac dyplomowych*. Wybór prezentowanych źródeł oraz przykładowych terminów wyszukiwawczych dokonywany jest na podstawie informacji otrzymywanych od opiekunów prac dyplomowych zlecających przeprowadzenie szkolenia.

Poza szkoleniami grupowymi, prowadzone są dla wszystkich chętnych szkolenia indywidualne. Użytkownik może zwrócić się do bibliotekarza o wyjaśnienie problemów, które budzą jego wątpliwości a także zostać przeszkolonym w zakresie wyszukiwania informacji w oferowanych zasobach.

Ponadto od 2000 roku na PWr organizowany jest ogólnopolski kurs *Źródła elektroniczne* (wcześniej *Czasopisma elektroniczne*), skierowany do pracowników bibliotek i instytucji z całej Polski zainteresowanych poszerzaniem swojej wiedzy na temat zasobów elektronicznych i ich organizacji.

---

⁹ *Dostęp* testowe [online], [dostęp 28.05.2017]. Dostępny w: http://biblioteka.pwr.edu.pl/e-zasoby/dostepy-testowe?filter%5B18_1_pl_32%5D=&filter%5B18_2_pl_32%5D=&filter%5B18_4_pl_32%5D=1&sortOrder=&sortColumn.

Podsumowanie

Przeniesienie punktu ciężkości gromadzenia zbiorów na wersję elektroniczną oraz ogólnoświatowe trendy związane ze wzrostem liczby cyfrowych publikacji sprawiły, że obecnie oferta zasobów elektronicznych PWr jest bardzo bogata. Starania by oferowane materiały zaspokajały potrzeby użytkowników PWr powodują, że elektroniczne publikacje przynależą do wszystkich dyscyplin naukowych reprezentowanych na Uczelni. Wzrost ponoszonych nakładów finansowych oraz zorganizowanie przestrzeni dostępu do zasobów cyfrowych sprawiło, że konieczne stało się efektywniejsze informowanie i promowanie ich. Rosnąca świadomość użytkowników oraz sprawne poruszanie się po zasobach przyczynia się do wzrostu ich wykorzystania a tym samym potwierdza, że inwestowanie w bazy danych, serwisy e-czasopism i e-książek oraz dbałość o bieżącą informację jest skuteczne i przynosi wymierne korzyści.

Olga Konatowska-Ciszek
Jadwiga Wojtczak

Zasoby elektroniczne Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej: charakterystyka i promocja

Streszczenie. Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej jest jednostką ogólnouczelnianą, której nadrzędnym celem działalności jest zapewnienie warsztatu i wspomaganie pracy naukowej i dydaktycznej swoim studentom, doktorantom i pracownikom. Funkcjonując w ramach uczelni technicznej szczególny nacisk położony jest w Centrum na gromadzenie specjalistycznych źródeł informacji na coraz nowszych nośnikach udostępnianych coraz większej liczbie użytkowników. W referacie scharakteryzowane zostały zasoby elektroniczne udostępniane użytkownikom Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej, zarówno bazy danych jak i serwisy umożliwiające dostęp do e-książek i e-czasopism. Omówione zostały sposoby promocji elektronicznych źródeł wśród różnych grup użytkowników oraz oferta szkoleń, których celem jest zaprezentowanie funkcjonalności wybranych baz danych i serwisów pełnotekstowych.

Słowa kluczowe: źródła elektroniczne, organizacja dostępu do zbiorów, książki i czasopisma elektroniczne, bazy danych, narzędzia wspomagające korzystanie z e-zasobów.

Olga Konatowska-Ciszek
Jadwiga Wojtczak

Electronic resources in the Center for Scientific and Technical Information of the Wrocław University of Science and Technology: characteristics and promotion

Abstract: The Center for Scientific and Technical Information of the Wrocław University of Science and Technology is a university-wide unit which primary purpose is to support the scientific and didactic work of its students, PhD students and employees. As a part of a technical university, the Center is particularly focused on collecting and providing specialized information resources and modern electronic tools for continuous increase of the number of users. The paper presents the electronic resources provided to users of the Center for Scientific and Technical Information, both databases and services giving access to e-books and e-journals. The ways of promoting electronic sources among different user groups and training offers are presented, as well the aim to show the functionality of selected databases and full-text services.

Keywords: electronic resources, access to collections, e-books, e-journals, databases, e-resources support tools.

Ольга Конатовська-Цішек
Ядвіґа Войтчак

Електронні ресурси Центру знань та науково-технічної інформації Вроцлавського технічного університету: характеристика і промоція

Анотація. Центр знань та науково-технічної інформації Вроцлавського технічного університету (Центр) – важливий підрозділ навчального закладу. Його головним завданням є підтримка наукової діяльності і навчального процесу серед студентів, аспірантів і наукових працівників. У Центрі (структурному підрозділі технічного університету) основну увагу приділяють комплектуванню електронних ресурсів і наданню доступу широкому колу користувачів до спеціалізованих джерел інформації на сучасних носіях. У статті охарактеризовано електронні ресурси, якими обслуговуються користувачі Центру: бази даних і сервіси доступу до е-книг і е-журналів. Використання цих ресурсів щороку зростає завдяки розширенню пропозицій доступу, інтенсифікації рекламної діяльності, що популяризує кількість, якість і різноманіття електронних ресурсів, до яких користувач має безплатний доступ та пропозиція серії тренінгів і навчань.

Ключові слова: електронні ресурси, організація доступу, електронні книги і журнали, бази даних, інструментарій для використання електронних ресурсів.